

Vergaderjaar 2019–2020

35 450 J

Wijziging van de begrotingsstaat van het Deltafonds voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

Ontvangen 29 april 2020

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL	2
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	3
2	De producten	5
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
3	De productartikelen	7
3.1	Artikel 1 Investeren in waterveiligheid	7
3.2	Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorzieningen	11
3.3	Artikel 3 Beheer, onderhoud en vervanging	13
3.4	Artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet	15
3.5	Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	16
3.6	Artikel 6 Bijdragen andere begrotingen Rijk	19
3.7	Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit	19
4	Bijlagen	22
4.1	Verdiepingsbijlage	22
4.2	Projectoverzichten	34

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd.

Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2020 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat voor het Deltafonds.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

C. van Nieuwenhuizen Wijbenga

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Algemeen

De opzet en structuur van de onderliggende eerste suppletoire begroting voor het Deltafonds is gebaseerd op de rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën.

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de BOR zijn in de rijksbegrotingsvoorschriften 2017 uniforme ondergrenzen opgenomen, welke worden gehanteerd bij het toelichten van begrotingsmutaties op het niveau van artikelonderdeel. Op basis van de motie van de leden Van Helvert en Van Veldhoven (Kamerstukken II 2015–2016 [34 475 XII, nr. 12](#)) worden bij alle begrotingsartikelen op het Deltafonds groter dan € 1 miljard de begrotingsmutaties boven de € 5 miljoen toegelicht. Dit heeft als praktische uitwerking dat bij de artikelen tussen de € 200 miljoen en € 1 miljard de ondergrens voor technische mutaties ook neerwaarts is bijgesteld. Voor beleidsmatige mutaties was er bij de artikelen van deze omvang reeds sprake van een ondergrens van € 5 miljoen. De norm voor het toelichten van de begrotingsmutaties op het niveau van artikelonderdeel is als volgt:

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	5
=> 1000	5	5

Mede naar aanleiding van overleg met uw Kamer zijn in aanvulling op deze regelgeving voor dit fonds de onderstaande punten verwerkt voor de eerste suppletoire begroting.

- Het opnemen van gedetailleerde projectinformatie in de suppletoire begrotingen conform begroting en jaarverslag (brief van 4 november 2009 naar aanleiding van toezegging verbetering informatievoorziening bij WGO van 24 juni 2009); Kamerstukken II 2009–2010, [32 123 A, nr. 8](#))
- Het inzicht in de budgetten van de verkenningen en planuitwerkingprogramma's wordt vergroot door begrotingsmutaties expliciet in de MIRT tabellen zichtbaar te maken op projectniveau (toezegging WGO van 22 juni 2011);
- Mutaties op de beschikbare budgetten worden in de (niet voorgescreven) verdiepingsbijlage op artikelonderdeelniveau voor de volledige looptijd tot en met 2033 inzichtelijk gemaakt (in lijn met groei-paragraaf uit de begroting IenM voor 2013).

Opbouw

Dit wetsvoorstel kent een opbouw waarbij afhankelijk van de informatie-vraag- en behoefte verder kan worden ingezoomd. Deze verdiepingslag is als volgt opgebouwd.

1. Allereerst is de begrotings(wet)staat voor het Deltafonds voor het jaar 2020 opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld.

2. Daarna is eerst op hoofdlijnen (paragraaf 2.1) inzicht verstrekt in de belangrijkste budgettaire voorstellen die leiden tot wijziging van de begroting. Hiermee kan snel een indruk worden verkregen van de inhoud van dit wetsvoorstel.
3. Via de artikelsgewijze toelichting (paragraaf 3) worden alle beleidsmatig relevante mutaties op het niveau van het artikelonder-deel zichtbaar gemaakt, en waar zinvol en relevant, ook toegelicht. Dit rekening houdend met de norm zoals hierboven is aangegeven.
4. Als onderdeel van de artikelsgewijze toelichting is in de verdiepingsbijlage (paragraaf 4.1) door middel van een meerjarige mutatietabel op artikelonderdeelniveau de aansluiting gemaakt tussen de vorige stand van de begroting en de nu voorgestelde stand. Dit voor de volledige looptijd van het fonds.
5. Tenslotte zijn in de verdiepingsbijlage (paragraaf 4.2) van dit wetsvoorstel de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze (meerjarige) MIRT-tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:
 - van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen als de mutatie,
 - van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.

2 De producten

Dit wetsvoorstel sluit aan bij de Voorjaarsnota 2020 van het Ministerie van Financiën en bevat alleen begrotingsmutaties die betrekking hebben op de uitvoering van reeds ingezet beleid. De mutaties zijn hieronder in tabelvorm weergegeven en toegelicht. De budgettaire gevolgen van de begrotingsmutaties zijn verder onder paragraaf 3 op de productartikelen zichtbaar gemaakt.

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Belangrijkste suppletore mutaties 2020 (Eerste suppletore begroting) (bedragen x € 1.000)			
	Art.	Uitgaven	Ontvangsten
Vastgestelde begroting		1.105,0	1.105,0
Belangrijkste suppletore mutaties:			
1. Saldo 2019	5		44,0
Verwerking saldo op de artikelen	alle	38,6	- 5,4
2. Kasschuif Deltafonds	alle	- 94,9	- 94,9
3. Desalderingen	1,2,7	12,6	12,6
4. Overboekingen andere begrotingen	div.	- 5,9	4,9
	6		- 10,8
5. Actualisering Delta-Aanpak Waterkwaliteit	1	54,0	
	7	- 54,0	
6. Kasschuiven investeren in waterkwaliteit	1	29,6	
	7	- 29,6	
7. Actualisering programmering Zoetwatermaatregelen	1	15,4	
	2	- 15,4	
Overige mutaties		0,7	0,7
Stand 1e suppletore begroting 2020		1.056,1	1.056,1

Toelichting

1. Saldo 2019

De begroting van het Deltafonds vertoont over het jaar 2019 een voordelig saldo van € 44 miljoen. Dit saldo wordt gevormd door de saldering van de in dat jaar gerealiseerde uitgaven en ontvangsten. Het voordelig saldo wordt in 2020 als verhoging van de ontvangsten geboekt op het artikelonderdeel 5.10 Saldo van de afgesloten rekeningen. In dit wetsvoorstel is naast deze ontvangstenverhoging ook het volledig voordelig saldo op de juiste uitgaven- en ontvangstenartikelen (producten) begrotingstechnisch verwerkt.

2. Kasschuif Deltafonds

Als gevolg van het geactualiseerde programma en om voldoende overprogrammering te creëren op het Deltafonds is er een kasschuif met het generale beeld verwerkt op de begroting van het Deltafonds. De kasschuif heeft een meerjarige doorwerking en zal bij de artikelsgewijze toelichting nader toegelicht worden. Met deze kasschuif is er een overprogrammering van € 46 miljoen gecreëerd in 2020. De totale overprogrammering in de begrotingsperiode (2020-2024) bedraagt € 24 miljoen op het Deltafonds. De overprogrammering over de gehele looptijd van het Deltafonds sluit op € 0. In de ontwerpbegroting 2021 zal de hoogte van de overprogrammering van een actualisatie worden voorzien als gevolg van de begrotingsvoorstellen.

3. Desalderingen

Het bedrag aan desalderingen bedraagt € 12,6 miljoen. Deze ontvangsten, die aangewend worden voor hogere uitgaven, betreffen bijdragen van derden met name in de projecten Houtribdijk (€ 1,6 miljoen), Haringvliet de Kier (€ 6,9 miljoen), het project Vooroeververdediging (€ 2,8 miljoen), HWBP (€ 0,6 miljoen) en diverse kleinere ontvangsten € 0,7 miljoen.

4. Overboekingen andere begrotingen

Voor een bedrag van € 10,8 miljoen worden gelden overgeboekt naar andere hoofdstukken. Dit betreft met name een overboeking naar hoofdstuk XII (artikel 11) in verband met de financiering van betrouwbaar en betaalbaar drinkwater in Caribisch Nederland (€ 3,8 miljoen) en een overboeking naar de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) voor de financiering van de ILT handhaving van de Afsluitdijk (€ 1,5 miljoen). Daarnaast betreft het ontvangsten op het DF ten aanzien van de Global Commission on Adaptation (GCA), maar waarvan de uitgaven op hoofdstuk XII worden verantwoord (€ 4,9 miljoen) en een overboeking naar het Infrastructuurfonds voor bijdragen in de kosten Audit instandhoudingskosten waarvan de uitgaven op het Infrastructuurfonds worden verantwoord (€ 0,4 miljoen). Tevens vinden er diverse kleinere overboekingen voor een bedrag van € 0,6 miljoen plaats.

5. Actualisering Delta-Aanpak Waterkwaliteit

De beschikbare bedragen voor de Delta-Aanpak waterkwaliteit worden in lijn gebracht met de geactualiseerde bestedingsprogrammering die is opgesteld door een inventarisatie van de korte en lange termijn plannen bij de waterschappen. De verwachting is dat de uitgaven in de beginjaren lager zullen zijn dan in de latere jaren aangezien 20 waterschappen later starten met de pilots aanvullende zuivering en de pilots pas later tot realisatie zullen leiden.

6. Kasschuiven investeren in waterkwaliteit

De kasschuiven met betrekking tot Investeren in waterkwaliteit betreffen voornamelijk het programma Kader Richtlijn Water in verband met een actualisatie bij het onderdeel anticiperende grondverwerving, het niet doorgaan van het project Brunnermond omdat de maatregel technisch niet uitvoerbaar is en minder opgetreden risico's.

7. Actualisering programmering Zoetwatermaatregelen

In verband met de actualisering van de programmering Zoetwatermaatregelen wordt vanuit 2020 € 15,4 miljoen doorgeschoven naar latere jaren. Dit omdat de doorlooptijd van het uitvoeringsprogramma na afstemming in het bestuurlijk overleg over Zoetwatermaatregelen verlengd is. Het betreft met name de Klimaatbestendige Wateraanvoervoorzieningen Midden Nederland, waarvoor extra procedures zijn gevolgd en aanvullend overleg heeft plaatsgevonden met belanghebbenden over onder andere grondverwerving.

3 De productartikelen

3.1 Artikel 1 Investeren in waterveiligheid

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Budgettaire gevolgen van uitvoering, art. 1 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)										
1	Investeren in waterveiligheid	Ontwerp-begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW en amendementen (2)	Vast-gestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
	Verplichtingen	1.131.383		1.131.383	- 247.375	884.008	111.729	293.607	- 113.528	- 202.897
	Uitgaven	462.448		462.448	- 12.614	449.834	89.103	- 63.550	166.824	42.182
	<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>94%</i>		<i>94%</i>		<i>49%</i>				
1.01	Grote projecten waterveiligheid	168.599		168.599	- 18.433	150.166	4.254	12.844	- 9.807	- 51.166
1.01.01	Programma HWBP-2 Waterschapsprojecten	110.311		110.311	13.868	124.179	14.997	- 5.698	- 7.647	- 25.068
1.01.02	Programma HWBP-2 Rijksprojecten	20.485		20.485	- 10.416	10.069	- 20	- 20	- 10	- 19.151
1.01.03	Ruimte voor de rivier	12.773		12.773	- 3.183	9.590	5.566	341	325	
1.01.04	Maaswerken	25.030		25.030	- 18.702	6.328	- 16.289	18.221	- 2.475	- 6.947
1.02	Overige aanlegprojecten waterveiligheid	282.880		282.880	- 846	282.034	81.958	- 78.311	171.912	89.538
1.02.01	Verkenningen en planuitwerkingsprogramma - Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	32.718	537	32.718	- 5.803	26.915	6.900	18.600	28.837	24.500
1.02.02	Realisatieprogramma	250.162		250.162	4.957	255.119	75.058	- 96.911	143.075	65.038
1.03	Studiekosten	10.969		10.969	6.665	17.634	2.891	1.917	4.719	3.810
1.03.01	Studie en onderzoekskosten	10.969		10.969	6.665	17.634	2.891	1.917	4.719	3.810
	Ontvangsten	172.412		172.412	10.899	183.311	4.143			- 1.037
1.09	Ontvangsten investeren in waterveiligheid	172.412		172.412	10.899	183.311	4.143			- 1.037
1.09.01	Ontvangsten waterschappen HWBP-2	56.356		56.356	- 55	56.301				
1.09.02	Overige ontvangsten HWBP-2				0	0				
1.09.03	Ontvangsten waterschappen HWBP	109.049		109.049	6.168	115.217				
1.09.04	Overige ontvangsten HWBP				20	20				
1.09.05	Overige aanleg ontvangsten	7.007		7.007	4.766	11.773	4.143			- 1.037

Toelichting Verplichtingen

De lagere verplichtingen bij Voorjaarsnota van € 248 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2019 (verhoging met € 132 miljoen) en een verschuiving van de verplichtingen naar latere jaren van € 383 miljoen. Daarnaast zijn er diverse kleinere boekingen die per saldo een verhoging van de verplichtingen betekenen van € 4 miljoen.

De verlaging van € 383 miljoen wordt veroorzaakt door verplichtingschuiven vanuit 2020 naar latere jaren op de projecten IJsseldelta fase 2 (€ 32 miljoen), HWBP-waterschapsprojecten (€ 236 miljoen) door aangepaste planningen van de beheerders, HWBP-Rijksprojecten (€ 49 miljoen), HWBP-2 waterschapsprojecten (€ 5 miljoen) vanwege minder opgetrede risico's, Ruimte voor de Rivier (€ 16 miljoen) omdat een aantal restwerken later worden uitgevoerd, Zandmaas (€ 21 miljoen) en Grensmaas (€ 16 miljoen), omdat minder risico's zijn opgetreden en Pannerdenschkanaal kribverlaging (€ 10 miljoen).

1.01 Grote projecten waterveiligheid

De verlaging van dit artikelonderdeel met € 18,4 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit een viertal mutaties, kasschuiven naar latere jaren van € 59,4 miljoen, een verhoging van € 40,7 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2019, een verhoging in verband met een desaldering van € 1,6 miljoen en een verlaging van € 1,2 miljoen in verband met overboekingen binnen het Deltafonds.

Kasschuiven

Om binnen het Deltafonds de beschikbare bedragen in overeenstemming te brengen met de geactualiseerde programmering zijn budgettaire neutrale kasschuiven over de diverse jaren noodzakelijk. De omvangrijkste kasschuiven hebben betrekking op;

- Ruimte voor de Rivier € -6 miljoen, omdat een aantal restwerken in een later stadium worden uitgevoerd.
- Zandmaas € -17 miljoen, als gevolg van minder opgetrede risico's en minder uitgaven als gevolg van lagere grondverwerving.
- HWBP-2 Rijksprojecten € -8 miljoen, omdat bij het project Houtribdijk in 2020 minder risico's worden verwacht dan gepland. De risicoreservering verschuift naar een later jaar.
- HWBP-2 Waterschapsprojecten € -22 miljoen. Deze kasschuif betreft voornamelijk een aangepaste planning bij het project Markermeerdijk, omdat het goedkeuringsbesluit van de provincie Noord Holland op het projectplan Waterwet en de lange looptijd van de RvS-procedure meer tijd vergt.

Saldo 2019

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 40,4 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Desaldering

De hogere ontvangsten ad € 1,5 miljoen betreft de vergoeding van de provincie Flevoland voor de aanleg van de uitbreiding van het watersportstrand als onderdeel van het project Houtribdijk

Overboekingen binnen het Deltafonds

Hogere ontvangsten van derden in de kosten van innovatie HWBP bij de projecten IJsseldijk Gouda € 0,7 miljoen, Deltagooten € 0,3 miljoen, Voorlanden € 0,2 miljoen, Krachtige IJsseldijken € 0,3 miljoen zijn met de 2^e suppletoire begroting 2019 gesaldeerd met Innovatie HWBP-2 (artikelonderdeel 1.01.01). Dit is niet correct daar de betreffende projecten onder het HWBP vallen (artikel 1.02.02). Met deze mutatie wordt de correctie (€ 1,2 miljoen in 2020 en € 0,3 miljoen in 2024) doorgevoerd.

1.02 Overige aanlegprojecten waterveiligheid

De verlaging van dit artikelonderdeel met € 0,9 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit drie mutaties, kasschuiven vanuit latere jaren van € 84,5 miljoen, een verlaging ad € 86,5 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2019, een desaldering ad € 3,5 miljoen en overboekingen binnen het Deltafonds per saldo een verlaging van € 2,4 miljoen.

Kasschuiven

Om binnen een modaliteit de beschikbare bedragen in overeenstemming te brengen met de geactualiseerde programmering zijn budgettair neutrale kasschuiven over de diverse jaren noodzakelijk. De overprogrammering van het Deltafonds in de ontwerpbegroting 2020 bedroeg € 83 miljoen welke na verwerking van doorwerking saldo 2019 € 192 miljoen bedraagt. Middels de geactualiseerde programmering wordt in 2020 een bedrag van € 241 miljoen ten gunste van de overprogrammering gebracht, waarmee deze omslaat naar een onderprogrammering van € 49 miljoen. Om de overprogrammering op een gewenst niveau te brengen wordt middels een kasschuif ten laste van de generale beeld € 94,9 miljoen doorgeschoven naar latere jaren. Hiermee wordt de overprogrammering in 2020 € 46 miljoen.

De overige omvangrijkste kasschuiven hebben betrekking op;

HWBP Waterschapsprojecten: Bij HWBP Waterschapsprojecten is uit gegaan van actuele prognoses van de beheerders (waterschappen) die de projecten voorbereiden en uitvoeren. Daarmee wordt een bedrag van € 32 miljoen vanuit 2020 naar latere jaren doorgeschoven.

Ijsseldelta fase 2: Dit betreft een kasschuif van € 18 miljoen vanuit 2020 naar latere jaren voor de aansluiting op de verwachte uitvoeringsplanning van de regionale percelen. Het project Ijsseldelta fase 2 bestaat uit meerdere samenhangende projecten, uitgevoerd door samenwerkende regionale overheden. Voor één perceel is de projectbeslissing in 2019 genomen. voor de andere twee percelen wordt deze in 2020 verwacht. De planuitwerking kost meer tijd in verband met de complexiteit van de samenhangende opgaven en te borgen belangen van de omgeving.

Daarnaast worden op basis van actualisatie van de uitvoering voor zowel HWBP(Rijksprojecten) als het project Dijkversterking/herstel steenbekleding elk € 6 miljoen vanuit 2020 naar latere jaren doorgeschoven.

Saldo 2019

De verlaging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 86,5 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Desaldering

RWS doet voor de provincie Zeeland de uitvoering van het natuurpark Westerschelde. Deze werkzaamheden worden meegenomen in het reguliere werk van RWS. De provincie vergoedt aan RWS de gemaakte kosten voor het natuurpark.

Overboekingen binnen het Deltafonds

Hogere ontvangsten van derden in de kosten van innovatie HWBP bij de projecten Ijsseldijk Gouda € 0,7 miljoen, Deltagooten € 0,3 miljoen, Voorlanden € 0,2 miljoen, Krachtige Ijsseldijken € 0,3 miljoen zijn met de 2e suppletoire begroting 2019 gesaldeerd met Innovatie HWBP-2

(artikelonderdeel 1.01.01). Dit is niet correct daar de betreffende projecten onder het HWBP vallen (artikel 1.02.02). Met deze mutatie wordt de correctie € 1,2 miljoen in 2020 en € 0,3 miljoen in 2024) doorgevoerd.

Ter financiering van de interne kosten HWBP wordt een bedrag van € 2,9 miljoen in 2020 en € 3,5 miljoen structureel overgeheveld naar Interne kosten HWBP welke verantwoord worden op artikel 5 Netwerk gebonden en overige uitgaven.

Een bedrag van € 0,6 miljoen wordt naar de investeringsruimte op artikel 5.03 geboekt in verband met een meevaller bij het project Primaire Waterkering Vlieland, welke is ontstaan doordat een deel van de zandaanvulling via suppletie ter beschikking kon komen. Daarnaast was er sprake van een positief aanbestedingsresultaat.

1.03 Studiekosten

De verhoging van dit artikelonderdeel met € 6,7 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit drie mutaties, kasschuiven naar latere jaren van € 1,6 miljoen, een verhoging ad € 4,3 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2019 en overboekingen binnen het Deltafonds per saldo een verhoging van € 3,6 miljoen.

Kasschuiven

In het regeerakkoord zijn in 2019 middelen beschikbaar gesteld voor de versterking van cyber security in de watersector. Dit programma is in de opstartfase. De uitvoeringsplanning is vertraagd. Om aansluiting te krijgen op deze actualisatie is een kasschuif nodig.

Saldo 2019

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 4,3 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Overboekingen binnen het Deltafonds

Zeespiegelstijging kennisprogramma: Ter financiering van het onderzoeksprogramma zeespiegelstijging en het kennisprogramma waterveiligheid dijken en duinen in periode 2020 tot en met 2026 wordt vanuit de beleidsruimte van de watersector € 6,5 miljoen (artikel 5.04) en vanuit de investeringsruimte (artikel 5.03) € 12,6 miljoen overgeheveld naar MIRT onderzoeken waterveiligheid op het onderdeel studiekosten van artikel 1 van het DF. In 2020 betreft het een bedrag van € 4 miljoen.

Cybersecurity: Aan RWS wordt op artikel 5.02 Overige netwerkgebonden uitgaven budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de extra impuls van het cybersecure maken van het Landelijk Meetnet Water. Deze opdracht loopt mee met het project Landelijk Meetnet Water 2 voor de Life-cycle vernieuwing van het Landelijk Meetnet. In totaal betreft de opdracht een bedrag van € 3,1 miljoen waarvan € 0,9 miljoen in 2020 wordt overgeboekt.

Staf Deltacommissaris BOA 2020: RWS voert in opdracht van het Ministerie van IenW en de staf Deltacommissaris diverse werkzaamheden uit. Dit betreft met name werkzaamheden op het gebied van beleidsondersteuning en advisering (de zogenaamde BOA). Evenals vorige jaren zijn de door RWS uit te voeren BOA activiteiten ten behoeve van de Staf Deltacommissaris betaald door het Ministerie van IenW. Met deze mutatie, overboeking van € 0,4 miljoen vanuit artikel 5.02.02 Programmauitgaven Staf Deltacommissaris, worden de kosten tussen het Ministerie van IenW en de Staf Deltacommissaris verrekend.

Ontvangsten

De verhoging van dit artikelonderdeel met € 10,9 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit twee mutaties, een verhoging ad € 5,0 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2019 en desaleringen voor een bedrag van € 5,7 miljoen.

Saldo 2019

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 5,0 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Desaleringen

De desaleringen hebben betrekking op de volgende projecten:

- Houtribdijk: De provincie Flevoland draagt voor de aanleg van de uitbreiding van het watersportstrand € 1,5 miljoen bij.
- Afsluitdijk: Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier draagt voor € 0,3 miljoen bij in het kader van aanleg en onderhoud van de Havendijk bij Den Oever. Deze hogere ontvangsten worden aangewend op artikel 4.02 waar het project Afsluitdijk wordt verantwoord.
- Vooroeververdediging: Het project Natuurpark Westerschelde wordt door RWS voor de provincie Zeeland uitgevoerd. De provincie vergoed deze gemaakte kosten aan RWS.
- Project Lexmond Fort Everdingen: Hogere ontvangsten alsgevolg van terugontvangen te veel betaalde subsidie € 0,3 miljoen, verstrekt in het kader van het programma Delpaplan Grote Rivieren.
- HWBP Marken: Hogere ontvangsten als gevolg van een bijdrage van de provincie Noord-Holland € 0,5 miljoen.

3.2 Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorzieningen

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Budgettaire gevolgen van uitvoering, art.2 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)										
2	Investeren in zoetwater-voorziening	Ontwerp-begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW en amendementen (2)	Vast-gestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e supple-toire begroting (4)	Stand 1e supple-toire begroting (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
	Verplichtingen	33.284		33.284	- 9.370	23.914	- 12.844	22.385	9.261	861
	Uitgaven	27.520		27.520	159	27.679	- 14.004	22.667	9.248	861
	<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>		<i>100%</i>		<i>46%</i>				
2.02	Overige waterinvesteringen zoetwatervoorziening	24.435		24.435	- 600	23.835	- 14.004	22.500	8.531	694
2.02.01	Verkenningen en planuitwerking zoetwatervoorziening	0		0		0	- 550	- 550	- 550	
2.02.02	Realisatieprogramma zoetwatervoorziening	24.435		24.435	- 600	23.835	- 13.454	23.050	9.081	694
2.03	Studiekosten	3.085		3.085	759	3.844		167	717	167
2.03.01	Studie en onderzoekskosten Deltaprogramma	3.085		3.085	759	3.844		167	717	167
	Ontvangsten	0		0	1.520	1.520				
2.09	Ontvangsten investeren in waterkwantiteit en zoetwatervoorzieningen	0		0	1.520	1.520				

Toelichting

Verplichtingen

De lagere verplichtingen bij Voorjaarsnota ad € 9,4 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2019 (verhoging met € 11 miljoen), een verschuiving van verplichtingen naar latere jaren van € 27,5 miljoen en een desaldering van € 6,9 miljoen met betrekking tot het project Besluit Haringvliet sluizen die leidt tot hogere verplichtingen in 2020. Daarnaast is er sprake van enkele kleinere mutaties voor een bedrag van € 0,2 miljoen.

De verlaging van € 27,5 miljoen wordt veroorzaakt door verplichtingschuiven vanuit 2020 naar latere jaren op de projecten Deltaplan Zoetwater (€ 17,5 miljoen), Besluit beheer Haringvlietsluizen (€ 7,6 miljoen en Ecologische Maatregelen Markermeer (€ 2,4 miljoen)

De aanpassingen van de verplichtingenreeks, verlaging in 2020 met € 17,5 miljoen, op het project Deltaplan Zoetwater komt doordat de doorlooptijd van het uitvoeringsprogramma verlengd is na afstemming in het bestuurlijk overleg over Zoetwatermaatregelen. Dit betreft met name de Klimaatbestendige Wateraanvoervoorzieningen Midden Nederland, waarvoor extra procedures zijn gevolgd en aanvullend overleg heeft plaatsgevonden met belanghebbenden over onder andere grondverwerving.

Voor de aansluiting op de verwachte uitvoeringsplanning van de maatregelen Friese IJsselmeerkust dient een verplichtingschuif uitgevoerd te worden. Op basis van de planuitwerking zal de provincie Friesland (trekker van dit project) de uitvoeringsplanning nader duiden.

Doordat na de openstelling van het project Haringvliet de Kier aanvullend afspraken zijn gemaakt over de monitoring dient eveneens verplichtingen van uit 2020 te worden verschoven naar latere jaren (€ 7,6 miljoen). Daarnaast wordt op het project Ecologische Maatregelen Markermeer € 2,4 miljoen doorgeschoven naar 2021 en 2026.

2.02 Overige waterinvesteringen zoetwatervoorziening

De verlaging van dit artikelonderdeel met € 0,6 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit een viertal mutaties, kasschuiven naar latere jaren van € 26,6 miljoen, een verhoging ad € 19,8 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2019, een verhoging in verband met een desaldering € 6,9 miljoen en een verlaging in verband met een overboeking binnen het Deltafonds € 0,6 miljoen.

Kasschuiven

De verlaging in 2020 met € 26,5 miljoen in verband met kasschuiven betreft het Deltaplan Zoetwater € 15,4 miljoen doordat de doorlooptijd van het uitvoeringsprogramma verlengd is na afstemming in het bestuurlijk overleg over Zoetwatermaatregelen. Dit betreft met name de Klimaatbestendige Wateraanvoervoorzieningen Midden Nederland, waarvoor extra procedures zijn gevolgd en aanvullend overleg heeft plaatsgevonden met belanghebbenden over onder andere grondverwerving.

Voor de aansluiting op de verwachte uitvoeringsplanning van de maatregelen Friese IJsselmeerkust dient een kasschuif van € 2,4 miljoen te worden uitgevoerd. Op basis van de planuitwerking zal de provincie Friesland (trekker van dit project) de uitvoeringsplanning nader duiden. Na

de openstelling van het project Haringvliet de Kier zijn aanvullend afspraken gemaakt over de monitoring. Deze afspraken leiden tot een verplichtingschuif van 2020 naar latere jaren (€ 7,2 miljoen).

Tot slot wordt bij het project Ecologische Maatregelen Markermeer € 1,7 miljoen doorgeschoven naar 2021 en 2026.

Saldo 2019

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 19,8 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Overboekingen binnen het Deltafonds

Een bedrag van € 0,6 miljoen wordt van dit artikelonderdeel overgeboekt naar artikel 3.02 Beheer en onderhoud ten behoeve van het installeren van een zoutmeetpunt op het Amsterdam-Rijnkanaal (ARK), het uitvoeren van een verkenning naar de langere termijn-verwachtingen van waterdieptes op de Waal, Nederrijn, Lek, Pannerdensch kanaal en IJssel en opnieuw inrichten van het zoutmonitorsmeetnet in het IJsselmeer.

Ontvangsten

In 2019 is de ontvangst van € 1,5 miljoen van de provincie Flevoland voor ecologische maatregelen Markermeer niet gerealiseerd. Reden is dat de vergunning aanvraag on-hold is gezet als gevolg van de uitspraak van de Raad van State over PAS. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat de ontvangst in 2020 zal worden gerealiseerd.

3.3 Artikel 3 Beheer, onderhoud en vervanging

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Budgettaire gevolgen van uitvoering, art. 2 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)										
3	Beheer, onderhoud en vervanging	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW en amende- menten (2)	Vast- gestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e supple- toire begroting (4)	Stand 1e supple- toire begroting (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
	Verplichtingen	127.854		127.854	20.182	148.036	5.297	579	- 4.567	1.411
	Uitgaven	133.253		133.253	17.163	150.416	10.396	4.116	- 1.623	205
	<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>		<i>100%</i>		<i>93%</i>				
3.01	Watermanagement	7.336		7.336		7.336				
3.01.01	Watermanagement	7.336		7.336		7.336				
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	7.336		7.336		7.336				
3.02	Beheer onderhoud en vervanging	125.917		125.917	17.163	143.080	10.396	4.116	- 1.623	205
3.02.01	Waterveiligheid	81.685		81.685	8.420	90.105	9.020	2.460		
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	81.685		81.685	8.420	90.105	9.020	2.460		
3.02.02	Zoetwatervoorziening	27.739		27.739	649	28.388				
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	27.739		27.739	649	28.388				
3.02.03	Vervanging	16.493		16.493	8.094	24.587	1.376	1.656	- 1.623	205
	Ontvangsten									

Toelichting Verplichtingen

De hogere verplichtingen bij Voorjaarsnota ad € 20 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2019 (verhoging met € 7,9 miljoen), een verschuiving van de verplichtingen vanuit latere jaren van € 8,1 miljoen en overboekingen binnen het Deltafonds € 4,1 miljoen.

Saldo 2019

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 7,9 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Verplichtingschuiven

Na onderzoek van RWS is gebleken dat een versnelling van onderhoudswerkzaamheden mogelijk is (*Kamerstukken II, 2019-2020, 29 385, nr. 106*). Net zoals bij de impuls is het accent gelegd op onderhoudswerkzaamheden die 'merkbaar en maakbaar' zijn. Dat wil zeggen dat ze een direct effect hebben op het risico van verstoringen en tevens relatief snel zijn in te passen in de onderhoudsprogrammering van RWS. Op het hoofdwatersysteem betreft het werkzaamheden aan hydraulische installaties, maalgangen en het vervangen van verouderde besturings- en bedieningsinstallaties. In verband met deze versnelling wordt het verplichtingenbedrag in de periode 2020-2021 vanuit latere jaren verhoogd met € 12,3 miljoen waarvan € 4,9 miljoen in 2020.

Daarnaast wordt in 2020 een verhoging ad € 2,9 aangebracht bij Vervanging en Renovatie naar aanleiding van een herziene planning van de onderzoeken.

Overboekingen binnen het Deltafonds

Om te komen tot een structurele faalkansverbetering worden aanpassingen aan het besturingssysteem uitgevoerd van de Maeslantkering. De werkzaamheden zijn in 2018 stil gelegd naar aanleiding van het CIO rapport. Na aanpassingen is een herstart voorbereid. De CIO van Rijkswaterstaat heeft bevestigd dat de aanpassingen voldoende zekerheid geeft voor de realisatie van een voldoende betrouwbaar Besturingssysteem Waterweg (BESW). Alle aanbevelingen van de CIO zijn overgenomen, zodat de werkzaamheden hervat kunnen worden. Ter financiering hiervan wordt € 3,5 miljoen vanuit artikel 5.03 Investeringsruimte overgeboekt.

Een verhoging met € 0,6 miljoen vanuit artikel 2.02 in verband met een opdracht tot het uitbreiden en opnieuw inrichten van het zoutmonitorningsmeetnet in het IJsselmeer.

3.02 Beheer en onderhoud

De verhoging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota met € 17,2 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2019 verhoging met € 9,0 miljoen, kasschuiven vanuit latere jaren van € 4,0 miljoen en overboekingen binnen het Deltafonds van € 4,1 miljoen.

Saldo 2019

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 9,0 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Kasschuiven

Als gevolg van de onzekerheid omtrent de haalbaarheid van (volledige) realisatie vizierschuifwissel HagesteinZuid wordt een bedrag van € 0,6 miljoen vanuit 2020 doorgeschoven naar latere jaren.

Na onderzoek van RWS is gebleken dat een versnelling van onderhoudswerkzaamheden mogelijk is. Net zoals bij de impuls is het accent gelegd op onderhoudswerkzaamheden die 'merkbaar en maakbaar' zijn. dat wil zeggen dat ze een direct effect hebben op het risico van verstoringen en tevens relatief snel zijn in te passen in de onderhoudsprogrammering van RWS. Op het hoofdwatersysteem betreft het werkzaamheden aan hydraulische installaties, maalgangen en het vervangen van verouderde besturings- en bedieningsinstallaties. In verband met deze versnelling wordt het uitgavenbedrag in de periode 2020-2021 vanuit latere jaren verhoogd met € 12,3 miljoen waarvan € 4,9 miljoen in 2020. Zie ook de opmerking bij de verplichtingen.

Overboekingen binnen het Deltafonds

Een verhoging met € 3,5 miljoen van uit artikel 5.03 Investeringsruimte ten behoeve van de Maeslantkering. Om te komen tot een structurele faalkansverbetering worden aanpassingen aan het besturingssysteem uitgevoerd. De werkzaamheden zijn in 2018 stil gelegd naar aanleiding van het RWS-CIO rapport. Na aanpassingen is een herstart voorbereid. De CIO van Rijkswaterstaat heeft bevestigd dat de aanpassingen voldoende zekerheid geeft voor de realisatie van een voldoende betrouwbaar Besturingssysteem Waterweg (BESW). Alle aanbevelingen van de CIO zijn overgenomen, zodat de werkzaamheden hervat kunnen worden.

Een verhoging met € 0,6 miljoen vanuit artikel 2.02 in verband met een opdracht tot het uitbreiden en opnieuw inrichten van het zoutmonitormeetnet in het IJsselmeer.

3.4 Artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Budgettaire gevolgen van uitvoering, art. 4 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)										
4	Experimenteren cf. art. III Deltawet	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW en amendementen (2)	Vast- gestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e supple- toire begroting (4)	Stand 1e supple- toire begroting (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
	Verplichtingen	8.118		8.118	27.371	35.489	5.937	- 5.413	- 7.769	- 2.194
	Uitgaven	13.043		13.043	7.247	20.290	- 9.257	- 9.023	1.836	- 1.120
	waarvan juridisch verplicht	100%		100%		100%				
4.02	GIV/PPS	13.043		13.043	7.247	20.290	- 9.257	- 9.023	1.836	- 1.120
4.02.01	GIV/PPS	13.043		13.043	7.247	20.290	- 9.257	- 9.023	1.836	- 1.120
Ontvangsten										

Toelichting

Verplichtingen

De hogere verplichtingen bij Voorjaarsnota ad € 27,4 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2019 (verlaging met € 2,3 miljoen), een verschuiving van de verplichtingen vanuit latere jaren van € 29,3 miljoen en desaldering van € 0,3 miljoen.

Saldo 2019

De verlaging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 2,3 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Verplichtingschuif

Bij het project Afsluitdijk is een probleem met de Hydraulische Randvoorwaarden. De oplossing van dit probleem is in 3 fasen opgesplitst. Over Fase 1 is met de opdrachtnemer overeenstemming bereikt. Om deze overeenkomst vast te leggen is een verplichtingschuif nodig naar 2020 voor een bedrag van € 29,3 miljoen.

Desaldering

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier draagt voor € 0,3 miljoen bij in het kader van aanleg en onderhoud van de Havendijk bij Den Oever

4.02 GIV/PPS

De verhoging van dit artikelonderdeel bij Voorjaarsnota ad € 7,2 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2019 verlagings met € 5,1 miljoen, een kasschuif vanuit latere jaren van € 13,6 miljoen, overboekingen binnen het Deltafonds € -1,4 miljoen en een desaldering van € 0,3 miljoen.

Saldo 2019

De verlaging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 5,1 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Kasschuiven

De kasschuif, verhoging van 2020 met € 13,6 miljoen van uit latere jaren, is een gevolg van een herziene planning welke noodzakelijk was door wijzigingen bij de Hydraulisch Randvoorwaarden van het project Afsluitdijk.

Overboekingen binnen het Deltafonds

Voorafgaand aan het aanbestedingsproces is de plafondprijs vastgesteld. Deze plafondprijs is lager geworden dan de oorspronkelijke raming. Hierdoor is een vrijval van € 18 miljoen ontstaan. Deze vrijval wordt toegevoegd aan de investeringsruimte op artikel 5.03. Het aandeel 2020 in de vrijval bedraagt € 1,5 miljoen.

Desaldering

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier draagt voor € 0,3 miljoen bij in het kader van aanleg en onderhoud van de Havendijk bij Den Oever.

3.5 Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Budgettaire gevolgen van uitvoering art. 5 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)										
5	Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Ontwerp-begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW en amendementen (2)	Vast-gestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e supple-toire begroting (4)	Stand 1e supple-toire begroting (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
	Verplichtingen	350.337		350.337	- 23.327	327.010	- 3.079	971	7.252	- 794
	Uitgaven	341.207		341.207	- 13.180	328.027	- 3.819	971	7.252	- 1.194
	<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>		<i>100%</i>		<i>96%</i>				
5.01	Apparaat	246.146		246.146	3.342	249.488	3.833	3.598	3.500	3.500
5.01.01	Staf Deltacommissaris	1.880		1.880	87	1.967	98	98		

5	Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW en amendementen (2)	Vast- gestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e supple- toire begroting (4)	Stand 1e supple- toire begroting (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
5.01.02	Apparaatskosten RWS	244.266		244.266	3.255	247.521	3.735	3.500	3.500	3.500
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	244.266		244.266	3.255	247.521	3.735	3.500	3.500	3.500
5.02	Overige uitgaven	68.111		68.111	671	68.782	777	1.609		
5.02.01	Overige netwerkgebonden uitgaven	66.060		66.060	780	66.840	777	1.609		
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	66.060		66.060	780	66.840	777	1.609		
5.02.02	Programma-uitgaven DC	2.051		2.051	- 109	1.942				
5.03	Investeringsruimte	17.450		17.450	- 12.193	5.257	- 1.829	184	8.252	4.606
5.03.01	Programmaruimte	17.450		17.450	- 12.193	5.257	- 1.829	184	8.252	4.606
5.04	Reserveringen	9.500		9.500	- 5.000	4.500	- 6.600	- 4.420	- 4.500	- 9.300
5.04.01	Reserveringen	9.500		9.500	- 5.000	4.500	- 6.600	- 4.420	- 4.500	- 9.300
Ontvangsten						43.986	43.986			
5.10	Saldo afgesloten rekeningen					43.986	43.986			

Toelichtingen Verplichtingen

De verlaging van het beschikbare budget met € 23,6 miljoen is voor een bedrag van € 14,1 miljoen gerelateerd aan de kasmutaties welke hier onder conform de normering worden toegelicht. Daarnaast wordt, met name op de projecten Grevelingen en Grote Wateren, een verlaging van € 9,5 miljoen aangebracht om de verplichtingenbudgetten in lijn te brengen met de actuele kasplanning.

5.03 Investeringsruimte

De verlaging van dit artikelonderdeel met € 12,2 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit een viertal mutaties:

- Kasschuiven naar latere jaren van € 11,5 miljoen
- Een verhoging van € 10,8 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2019
- Een verlaging in verband met een overboekingen naar andere begrotingen van in totaal € 5,7 miljoen
- Een verlaging van € 6,1 miljoen in verband met overboekingen binnen het Deltafonds.

Kasschuiven

Het betreft ondermeer een schuif met betrekking tot Cybersecurity (€ -11,2 miljoen), een kasschuif voor de aansluiting op de uitvoeringsplanning voor de IJsseldelta fase 2 voor de verwachte tekorten op basis van de concretisering van de planuitwerking (€ -4,9 miljoen), een kasschuif voor ontwikkelingen op het project Stuw Grave (€ -3,3 miljoen) en een verschuiving naar latere jaren voor aansluiting op de uitvoeringsplanning van de implementatie van het peilbesluit IJsselmeergebied (€ -3,5 miljoen). Hiertegenover staat een kasschuif naar 2020 voor het onderhoud van de Maeslantkering (€ 5,9 miljoen) en voor financiering onderzoeksprogramma zeespiegelstijging en beoordelingsinstrumentarium (€ 4,0 miljoen). Daarnaast vinden een aantal kleinere kasschuiven plaats (€ 1,5 miljoen).

Saldo 2019

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 10,8 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Overboekingen naar andere begrotingen

Voor de financiering van betrouwbaar en betaalbaar drinkwater Caribisch Nederland wordt in de periode 2020 tot en met 2024 € 13,9 miljoen beschikbaar gesteld. In 2020 gaat het om € 3,8 miljoen. Daarnaast is er een overheveling naar de ILT voor de financiering van de ILT handhaving van de Afsluitdijk. In 2020 bedraagt de overheveling € 1,5 miljoen. Tot slot een overboeking van € 0,4 miljoen naar het Infrastructuurfonds als bijdragen in de kosten Audit instandhoudingskosten waarvan de uitgaven op het Infrastructuurfonds worden verantwoord.

Overboekingen binnen het Deltafonds

De belangrijkste overboekingen zijn;

- Voorafgaand aan het aanbestedingsproces Afsluitdijk is de plafondprijs vastgesteld. Dit is gebeurd op basis van de raming. Aangezien de raming lager was, is een vrijval van € 18 miljoen ontstaan. Deze vrijval wordt toegevoegd aan de investeringsruimte op artikel 5.03. Het aandeel 2020 in de vrijval bedraagt € 1,5 miljoen.
- Ter financiering van in totaal € 21,5 miljoen voor het onderzoeksprogramma zeespiegelstijging en het kennisprogramma waterveiligheid dijken en duinen in periode 2020 tot en met 2026 wordt vanuit de investeringsruimte € 15,0 miljoen en vanuit de reserveringen (artikelonderdeel 5.04) € 6,5 miljoen overgeheveld naar MIRT onderzoeken waterveiligheid op het onderdeelstudiekosten van artikel 1 van het DF. Voor het jaar 2020 betreft de overboeking € 4 miljoen.
- Een verlaging met € 3,5 miljoen naar artikel 3.2 Beheer en onderhoud ten behoeve van de Maeslantkering. Om te komen tot een structurele faalkansverbetering worden aanpassingen aan het besturingssysteem uitgevoerd. De werkzaamheden zijn in 2018 stil gelegd naar aanleiding van het CIO rapport. Een herstart is voorbereid en scenario's zijn uitgewerkt. Gekozen is om scenario 1 (snelst te realiseren, minst duur en effectiefst) uit te voeren.

5.04 Reserveringen

De verlaging van dit artikelonderdeel met € 5 miljoen is hoofdzakelijk opgebouwd uit een drietal mutaties, kasschuiven naar latere jaren van € 6,6 miljoen, een verhoging ad € 3,1 miljoen als gevolg van de verwerking van het saldo 2019 en een verlaging van € 1,5 miljoen in verband met overboekingen binnen het Deltafonds.

Kasschuiven

Met de kasschuiven worden de beschikbare bedragen aangepast op basis van de uitvoeringsplanning betreffende het uitvoeringsprogramma Deltaplan Agrarisch Watereer, Ruimtelijke Adaptatie, Integraal Rivieren Management en Grote wateren.

Saldo 2019

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 3,1 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Overboekingen binnen het Deltafonds

Dit betreft een overheveling van € 158 miljoen in de periode 2020 tot en met 2029 vanuit de beleidsreservering Grote wateren naar het programma Grote Wateren op artikel 7.02 Overige aanlegprojecten waterkwaliteit. Met de uitvoering van het plan aanpak Grote Wateren worden diverse projecten/maatregelen uitgevoerd die bijdragen aan de verbetering van de ecologische waterkwaliteit en worden eerder verloren en ontbrekende leefgebieden aangelegd. Het aandeel in 2020 bedraagt € 1,5 miljoen.

Ontvangsten

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 44 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

3.6 Artikel 6 Bijdragen andere begrotingen Rijk

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Budgettaire gevolgen van uitvoering art. 6 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)										
6	Bijdragen andere begrotingen Rijk	Ontwerp-begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW en amendementen (2)	Vast-gestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen										
<i>Uitgaven</i>										
waarvan juridisch verplicht										
Ontvangsten		932.239		932.239	- 105.688	826.551	81.542	- 26.046	197.284	140.016
6.09	Ten laste van begroting lenW	932.239		932.239	- 105.688	826.551	81.542	- 26.046	197.284	140.016
6.09.01	Ten laste van begroting lenW	932.239		932.239	- 105.688	826.551	81.542	- 26.046	197.284	140.016

Toelichting

Ontvangsten

De neerwaartse bijstelling van de ontvangsten is het gevolg van de overboekingen met de begroting Hoofdstuk 12. De belangrijkste overboekingen worden toegelicht in paragraaf 2.1. Overzicht uitgaven- en ontvangstenmutaties.

3.7 Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit

Budgettaire gevolgen van uitvoering

Budgettaire gevolgen van uitvoering art. 7 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)										
7	Investeren in waterkwaliteit	Ontwerp-begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW en amendementen (2)	Vast-gestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen		144.444		144.444	- 24.475	119.969	56.428	- 11.894	- 93.304	74.843
Uitgaven		127.512		127.512	- 47.673	79.839	12.815	18.773	13.747	98.045
<i>waarvan juridisch verplicht</i>		<i>100%</i>		<i>100%</i>		<i>55%</i>				
7.01	Real. progr. Kaderrichtlijn water	47.612		47.612	- 26.737	20.875	10.253	33.328	- 4.698	601
7.01.01	Real.progr.Kaderrichtlijn water	47.612		47.612	- 26.737	20.875	10.253	33.328	- 4.698	601
7.02	Overige aanlegprojecten Waterkwaliteit	30.424		30.424	931	31.355	- 7.438	- 24.555	8.445	73.444
7.02.01	Realisatieprogramma overige aanleg waterkwaliteit	25.323		25.323	1.204	26.527	8.350	13.100	10.000	21.000
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	21.927		21.927		21.927				

7	Investeren in waterkwaliteit	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW en amende- menten (2)	Vast- gestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e supple- toire begroting (4)	Stand 1e supple- toire begroting (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
7.02.02	Planuitwerking overige aanleg waterkwaliteit - Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	5.101		5.101	- 273	4.828	- 15.788	- 37.655	- 1.555	52.444
					1.828	1.828	50			
7.03	Studiekosten waterkwaliteit	49.476		49.476	- 21.867	27.609	10.000	10.000	10.000	24.000
7.03.01	Studiekosten waterkwaliteit	49.476		49.476	- 21.867	27.609	10.000	10.000	10.000	24.000
Ontvangsten		332		332	385	717	- 451			
7.09	Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit	332		332	385	717	- 451			

Toelichting Verplichtingen

De lagere verplichtingen bij Voorjaarsnota ad € 24,5 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo 2019 (een verhoging van € 85,6 miljoen) en verplichtingschuiven naar latere jaren ad € 104,3 miljoen.

Saldo 2019

De verhoging van het beschikbare budget bij Voorjaarsnota met € 85,6 miljoen is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019.

Verplichtingschuiven

De verlaging van het verplichtingenbudget met € 104,3 miljoen in 2020 heeft met name betrekking op een actualisering van de bestedingsprogrammering ten aanzien van de Delta-Aanpak Waterkwaliteit waarin de waterschappen later starten met de pilots aanvullende zuivering (€ 54 miljoen). Anderzijds betreft dit een schuif van € 43,3 miljoen ten aanzien van het programma Kader Richtlijn Water (KRW), het programma is aangepast naar aanleiding van de herziene plannings. Daarnaast wordt op het project Grevelingen € 5,8 miljoen naar latere jaren doorgeschoven om aansluiting te krijgen op de verwachte uitvoeringsplanning.

7.01 Realisatieprogramma Kaderrichtlijn water

De verlaging van het beschikbare bedrag bij Voorjaarsnota met € 26,7 miljoen is enerzijds het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019 van € 2,8 miljoen en anderzijds een kasschuif bij het programma KRW bij het onderdeel anticiperende grondverwerving. Hier is het project Brunnermond niet doorgedaan vanwege technisch niet uit te voeren maatregelen en minder opgetreden risico's (€ -29,5 miljoen).

7.02 Overige aanlegprojecten waterkwaliteit

Vanuit artikelonderdeel 5.04 reserveringen wordt de beleidsreservering Grote wateren (€ 158 miljoen) in de periode 2020 tot en met 2029 overgeboekt naar het programma Grote Wateren op artikel 7.02 Overige aanlegprojecten waterkwaliteit (*Kamerstukken II, 2019-2020, 27625, nr. 488*). Met de uitvoering van het plan aanpak Grote Wateren worden diverse projecten/maatregelen uitgevoerd die bijdragen aan de verbetering van de ecologische waterkwaliteit en worden eerder verloren en ontbrekende leefgebieden aangelegd. Het aandeel in 2020 bedraagt € 1,5 miljoen.

7.03 Studiekosten waterkwaliteit

De verlaging van het beschikbare bedrag bij Voorjaarsnota met € 21,9 miljoen is met name het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2019 ad € 32,7 miljoen. Daartegen staat een actualisering van de programmering voor de Delta-Aanpak Waterkwaliteit (DAW) van € 54 miljoen, waarvan € 1,5 miljoen in 2020. De beschikbare bedragen voor de DAW worden in lijn gebracht met de geactualiseerde bestedingsprogrammering die is opgesteld door een inventarisatie van de korte en lange termijn plannen bij de waterschappen. De verwachting is dat de uitgaven in de beginjaren lager zullen zijn dan in de latere jaren aangezien 20 waterschappen later starten met de pilots aanvullende zuivering en pas later tot realisatie zullen leiden.

STOWA

Verdeeld over de jaren 2019-2023 ontvangt de STOWA (Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer) een subsidie van € 5 miljoen voor het innovatieprogramma 'microverontreinigingen uit rwzi-afvalwater', bedoeld om innovaties op de rioolwaterzuivering te stimuleren waarmee medicijnresten en andere microverontreinigingen beter worden verwijderd.

Voor het jaar 2020 tot en met 2023 betreft het een bedrag van maximaal € 4 miljoen. Deze begrotingsvermelding vormt de wettelijke grondslag voor de hier bedoelde subsidieverlening als bedoeld in artikel 4:23, derde lid, onder c, van de Algemene Wet Bestuursrecht.

4 Bijlagen

4.1 Verdiepingsbijlage

In de verdiepingsbijlage is per productartikel een meerjarige (voor de volledige looptijd van het fonds) begrotingsmutatietabel op artikelonderdeel-niveau opgenomen. In deze tabel worden de mutaties vanaf de ontwerpbegroting 2020 weergegeven. De mutaties 1e suppletoire begroting worden in de artikelsgewijze toelichting (paragraaf 3) conform de normering toegelicht.

Artikel 1 Investeren in waterveiligheid

01 Investeren in waterveiligheid	Totaal mutatie	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 01.01 Grote projecten waterveiligheid		168.599	113.998	80.074	101.734	51.801	0	10.969	8.921	2.138				2.227	
Desalderen Houtribdijk	1.564	1.564													
Kasschuiven Investeren in waterveiligheid	0	- 59.424	4.254	12.844	- 9.807	- 50.861	566	14.427	10.700	70.723					6.578
Saldo 2018 Investeren in waterveiligheid	40.653	40.653													
Correctie Innovatie HWPB en HWPB-2	- 1.531	- 1.226				- 305									
Mutaties Voorjaarsnota 2020		- 18.433	4.254	12.844	- 9.807	- 51.166	566	14.427	10.700	70.723	0	0	0	6.578	0
Stand eerste supplementaire wet 2020 artikelonderdeel 01.01 Grote projecten waterveiligheid		150.166	118.252	92.918	91.927	635	566	25.396	19.621	72.861	0	0	0	8.805	0
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 01.02 Overige aanlegprojecten waterveiligheid		282.880	299.710	546.877	335.406	476.374	470.231	407.901	467.577	408.206	543.750	515.576	461.475	388.096	319.550
Desaldering Voorroeververdediging	6.858	3.535	3.323												
Kasschuiven Investeren in waterveiligheid	0	179.363	- 4.393	- 51.581	- 24.230	- 48.947	- 19.059	- 35.923	- 58.544	- 79.317	98.364	46.182	15.237	- 6.752	- 10.400
Kasschuif Deltafonds tlv generale beeld	0	- 94.908	86.528	- 23.230	199.642	141.680	277.607	31.774	116.985	143.675	105.452	- 179.110	-	-	- 71.032
Saldo 2019: Investeren in waterveiligheid	- 86.476	- 86.476													
Correctie Innovatie HWPB en HWPB-2	1.531	1.226				305									
Meevaller PWK Vlielanden	- 622	- 622													
Overheveling restbudget niet DBFM	- 64	- 64													
Aanvullend Budget voor interne kosten HWPB	- 48.400	- 2.900	- 3.500	- 3.500	- 3.500	- 3.500	- 3.500	- 3.500	- 3.500	- 3.500	- 3.500	- 3.500	- 3.500	- 3.500	- 3.500
Mutaties Voorjaarsnota 2020		- 846	81.958	- 78.311	171.912	89.538	255.048	- 7.649	54.941	60.858	- 10.588	136.428	186.320	336.354	- 84.932
Stand eerste supplementaire wet 2020 artikelonderdeel 01.02 Overige aanlegprojecten waterveiligheid		282.034	381.668	468.566	507.318	565.912	725.279	400.252	522.518	469.064	533.162	379.148	275.155	51.742	234.618
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 01.03 Studiekosten		10.969	8.212	7.700	7.682	6.877	6.997	6.997	6.997	6.997	6.997	6.997	6.997	6.997	6.997
Kasschuiven Investeren in waterveiligheid	0	- 1.584	- 507	- 684	359	240	240	240	240	240	240	240	240	240	256
Saldo 2019: Investeren in waterveiligheid	4.334	4.334													
Impuls cybersecure maken van het Landelijk Meetnet Water	- 3.138	- 937	- 802	- 1.399											
Opdracht Response - handhaving infrastructuur: Keren/Beheren	- 498	- 78	- 210	- 210											
Zeespiegelstijging Kennisprogramma WV	21.470	4.020	3.860	3.660	3.810	3.570	2.100	450							
Nationaal Hydrologisch Instrumentarium: BOA 2020	1.850	200	550	550	550										
Staf Deltacommissaris: BOA 2020	370	370													
Intensivering Ruimtelijke Adaptatie	580	580													
Agentschapsbijdrage KNMI	- 80	- 80													

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
01 Investeren in waterveiligheid	Totaal mutatie													
	- 160													
Cybersecurity inhuur VNAC														
Mutaties Voorjaarsnota 2020	6.665	2.891	1.917	4.719	3.810	2.340	690	240	240	240	240	240	240	256
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 01.03 Studiekosten	17.634	11.103	9.617	12.401	10.687	9.337	7.687	7.237	7.237	7.237	7.237	7.237	7.237	7.253
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2020 Investeren in waterveiligheid	462.448	421.920	634.651	444.822	535.052	425.867	483.495	417.341	477.228	550.747	522.573	468.472	397.320	326.547
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2020 Investeren in waterveiligheid	449.834	511.023	571.101	611.646	577.234	735.182	433.335	549.376	549.162	540.399	386.385	282.392	67.784	241.871
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 01.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid	172.412	150.710	159.396	149.819	148.700	152.067	138.450	150.591	151.869	154.619	169.571	175.200	175.993	157.560
Desalderingen	8.990	5.667	3.323											
GCA	4.900	4.900												
Kasschuiven Investeren in waterveiligheid	0	217	820		- 1.037									
Saldo 2019: Investeren in waterveiligheid	115	115												
Mutaties Voorjaarsnota 2020	10.899	4.143	0	0	- 1.037	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 01.09 Ontvangsten investeren in waterveiligheid	183.311	154.853	159.396	149.819	147.663	152.067	138.450	150.591	151.869	154.619	169.571	175.200	175.993	157.560
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2020 Investeren in waterveiligheid	172.412	150.710	159.396	149.819	148.700	138.450	150.591	151.869	152.067	154.619	169.571	175.200	175.993	157.560
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2020 Investeren in waterveiligheid	183.311	154.853	159.396	149.819	147.663	152.067	138.450	150.591	151.869	154.619	169.571	175.200	175.993	157.560

Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorziening

02 Investeren in zoetwatervoorziening	Totaal mutatie	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 02.02 Overige waterinvesteringen zoetwatervoorziening	24.435	28.866	1.878	2.469	2.058	1.833	1.833	1.833	1.833	1.833					
Desaldering Haringvliet de Kier	6.893	6.893													
Kasschuiven Investeren in Zoetwatervoorziening	0	-26.634	-13.454	23.050	9.081	694	919	3.006	919	919	1.500				
Saldo 2019 Investeren in Zoetwatervoorziening	19.790	19.790													
Nationaal Hydrologisch Instrumentarium: BOA 2020	-1.650		-550	-550	-550										
Joint Fact Finding studie en Waterverdelingsafpraak Nrd Nld	-20	-20													
Opdrachtverlening zoutmonitoring IJsselmeer	-559	-559													
Installatie meetpunt ARK. termijnverwachting waterdiepte	-70	-70													
Mutaties Voorjaarsnota 2020	-600	-14.004	22.500	8.531	694	919	3.006	919	919	919	1.500	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 02.02 Overige waterinvesteringen zoetwatervoorziening	23.835	14.862	24.378	11.000	2.752	4.839	2.752	4.839	2.752	2.752	1.500	0	0	0	0
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 02.03 Studiekosten	3.085	4.100	1.100	1.366	1.100	200									
Saldo 2019 Investeren in Zoetwatervoorziening voorbereiding zoetwater	-95	-95													
Mutaties Voorjaarsnota 2020	2.990	854	167	717	167	367	551								
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 02.03 Studiekosten	759	0	167	717	167	367	551								
	3.844	4.100	1.267	2.083	1.267	567	551								
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2020 Investeren in zoetwatervoorziening	27.520	32.966	2.978	3.835	3.158	1.833	2.033	1.833	1.833	1.833					
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2020 Investeren in zoetwatervoorziening	27.679	18.962	25.645	13.083	4.019	5.406	2.919	5.406	3.303	2.752	1.500				
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 02.09 Ontvangsten investeren in waterkwaliteit en zoetwatervoorzieningen	0														
Desaldering Haringvliet de Kier	6.893	6.893													
Saldo 2019 Investeren in zoetwatervoorziening	-5.373	-5.373													
Mutaties Voorjaarsnota 2020	1.520														
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 02.09 Ontvangsten investeren in waterkwaliteit en zoetwatervoorzieningen	1.520														

	Totaal	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
02 Investeren in zoetwatervoorziening	Totaal mutatie														
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2020 Investeren in zoetwatervoorziening		0													
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2020 Investeren in zoetwatervoorziening		1.520													

Artikel 3 Beheer, onderhoud en vervanging

03 Beheer, onderhoud en vervanging	Totaal mutatie	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 03.01 Watermanagement	7.336	7.336	7.336	7.336	7.336	7.362	7.155	7.362	7.362	7.569	7.155	7.155	7.155	7.155	7.155
Mutaties Voorjaarsnota 2020							4.009	6.296	4.116	-1.623	205	-703	-4.920	-4.920	-2.460
Stand eerste suppletore wet 2020 artikelonderdeel 03.01 Watermanagement	7.336	7.336	7.336	7.336	7.336	7.362	7.362	7.362	7.569	7.155	7.155	7.155	7.155	7.155	7.155
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 03.02 Beheer onderhoud en vervanging	125.917	134.272	131.960	159.521	160.712	204.320	218.900	162.018	164.787	164.787	196.126	178.956	284.642	284.639	224.621
Kasschuiven Beheer, Onderhoud en Vervanging	0	4.009	6.296	4.116	-1.623	205	-703	-4.920	-4.920	-2.460	0				
Saldo 2019 Beheer, onderhoud en vervanging	9.005	9.005													
Joint Fact Finding studie en Waterverdelingsafpraak Nrd Nld	20	20													
Opdrachtverlening zoutmonitoring IJsselmeer	559	559													
Installatie meetpunt ARK, termijnverwachting waterdiepte	70	70													
Herstart project besturingssysteem Maeslantkering	7.600	3.500	4.100												
Mutaties Voorjaarsnota 2020	17.163	10.396	4.116	-1.623	205	-703	-4.920	-4.920	-4.920	-2.460	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletore wet 2020 artikelonderdeel 03.02 Beheer onderhoud en vervanging	143.080	144.668	136.076	157.898	160.917	203.617	213.980	157.098	162.327	162.327	196.126	178.956	284.642	284.639	224.621
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2020 Beheer, onderhoud en vervanging	133.253	141.608	139.296	166.857	168.074	226.262	169.380	172.356	211.475	203.281	186.111	291.797	291.794	231.776	
Totaal Uitgaven stand eerste suppletore wet 2020 Beheer, onderhoud en vervanging	150.416	152.004	143.412	165.234	168.279	210.979	221.342	164.667	169.482	203.281	186.111	291.797	291.794	231.776	

Artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet

04 Experimenteren cf. art. III Deltawet	Totaal mutatie	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 04.02 GIV/PPS	13.043	51.259	50.892	222.355	61.012	56.700	59.002	58.166	57.342	55.911	55.134	54.372	53.621	53.548	
Desaldering Afsluitdijk	285	285													
Kasschuiven Experimenten cf. art. III Deltawet	0	13.605	- 8.246	- 8.607	4.691	42	- 73	- 72	- 71	- 71	- 70	- 68	- 67	- 66	- 927
Saldo 2019 Experimenten cf art III Deltawet	- 5.196	- 5.196													
Overheveling restbudget niet DBFM	64	64													
Lagere plafondprijs bij aanbesteding Afsluitdijk	- 15.629	- 1.511	- 1.011	- 416	- 2.855	- 1.162	- 1.158	- 1.159	- 1.159	- 1.159	- 1.159	- 1.159	- 1.159	- 1.159	- 562
Mutaties Voorjaarsnota 2020	7.247	- 9.257	- 9.023	1.836	- 1.120	- 1.231	- 1.231	- 1.230	- 1.230	- 1.229	- 1.227	- 1.226	- 1.226	- 628	- 927
Stand eerste suppletore wet 2020 artikelonderdeel 04.02 GIV/PPS	20.290	42.002	41.869	224.191	59.892	55.469	57.771	56.936	56.112	54.682	53.907	53.146	52.993	52.621	
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2020 Experimenten cf. art. III Deltawet	13.043	51.259	50.892	222.355	61.012	59.002	58.166	57.342	56.700	55.911	55.134	54.372	53.621	53.548	
Totaal Uitgaven stand eerste suppletore wet 2020 Experimenten cf. art. III Deltawet	20.290	42.002	41.869	224.191	59.892	55.469	57.771	56.936	56.112	54.682	53.907	53.146	52.993	52.621	

Artikel 5 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven

05 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Totaal mutatie	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 05.01 Apparaat	246.146	244.355	235.161	233.620	229.417	231.056	227.131	231.788	231.787	231.056	231.056	231.056	231.056	231.056	231.056
LNV, programmamanager Informatiehuis Mariën	120	120													
Kas en VP schuif inzake P-uitgaven	0	-196	98	98											
Saldo 2019 Netwerkgebonden en overige uitgaven	557	557													
Duurzaam voor Elkaar	470	235	235												
Aanvullend Budget voor interne kosten HWBP	48.400	2.900	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Interne dienstverlening Deltacommissaris	-274	-274													
Mutaties Voorjaarsnota 2020	3.342	3.833	3.598	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Stand eerste suppletore wet 2020 artikelonderdeel 05.01 Apparaat	249.488	248.188	238.759	237.120	232.917	234.556	230.631	235.288	235.287	234.556	234.556	234.556	234.556	234.556	234.556
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 05.02 Overige uitgaven	68.111	68.365	66.591	66.404	66.663	63.129	65.075	65.071	66.582	62.818	62.818	62.818	62.818	62.818	62.779
Saldo 2019 Netwerkgebonden en overige uitgaven	428	428													
Duurzaam voor Elkaar	-470	-235	-235												
Impuls cybersecure maken van het Landelijk Meetnet Water	3.138	937	802	1.399											
Opdracht Response - handhaving infrastructuur: Keren/Beheren	498	78	210	210											
Staf Deltacommissaris: BOA 2020	-537	-537													
Mutaties Voorjaarsnota 2020	671	777	1.609												
Stand eerste suppletore wet 2020 artikelonderdeel 05.02 Overige uitgaven	68.782	69.142	68.200	66.404	66.663	63.129	65.075	65.071	66.582	62.818	62.818	62.818	62.818	62.818	62.779
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 05.03 Investeringsruimte	17.450	20.300	23.800	45.700	72.050	38.675	81.441	70.907	127.958	28.675	18.675	71.984	217.402	339.588	
Kasschuiven Netwerkgebonden en overige uitgaven	0	-11.505	10.106	4.411	10.282	7.845	-7.996	-7.258	21.676	-20.034	-34	-3.154	-15.410	0	11.071
Saldo 2019 Netwerkgebonden en overige uitgaven	10.789	10.789													
Meevaller PWK Vlielanden	622	622													
Desaldering	283	283													
Zeespiegelstijging Kennisprogramma WV	-15.020	-4.020	-3.860	-1.660	-1.810	-2.570	-1.100								
Staf Deltacommissaris: BOA 2020	167	167													
voorbereiding zoetwater	-2.990	-854	-167	-717	-167	-167	-367	-551							
Herstart project besturingssysteem Maeslantkering	-7.600	-3.500	-4.100												
Lagere plafondprijs bij aanbesteding Afsluitdijk	15.629	1.511	1.011	416	2.855	1.162	1.158	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	562

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
05 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	Totaal mutatie													
Programmaruimte ILT	- 3.182	- 1.511	- 1.011	- 416	- 244									
Caribisch Nederland	- 13.903	- 3.750	- 3.975	- 2.400	- 2.114	- 1.664								
Audit instandhoudingskosten naar infrastructuurfonds	- 425	- 425												
Mutaties Voorjaarsnota 2020	- 12.193	- 1.829	184	8.252	4.606	- 8.105	- 6.466	22.284	- 18.875	1.125	- 1.995	- 14.251	562	11.071
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 05.03 Investeringsruimte	5.257	18.471	23.984	53.952	76.656	30.570	74.975	93.191	109.083	29.800	16.680	57.733	217.964	350.659
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 05.04 Reserveringen	9.500	15.189	25.789	31.789	87.600	65.000	94.400	109.400	109.400	150.000	235.800	235.800	169.800	169.800
Kasschuiven Netwerkgebonden en overige uitgaven	0	- 6.600	2.400	9.080	12.700	27.620	30.500	30.000	30.000	-	- 43.200			
Saldo 2019 Netwerkgebonden en overige uitgaven	3.100	3.100								100.000				
Zeespiegelstijging Kennisprogramma WV grote wateren	- 6.450	- 2.000	- 2.000	- 1.000	- 1.000	- 1.000	- 450							
- 158.000	- 1.500	- 9.000	- 11.500	- 10.000	- 21.000	- 21.000	- 21.000	- 21.000	- 21.000	- 21.000				
Mutaties Voorjaarsnota 2020	- 5.000	- 6.600	- 4.420	- 4.500	- 9.300	5.620	9.050	9.000	9.000	-	- 43.200	121.000		
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 05.04 Reserveringen	4.500	8.589	21.369	27.289	78.300	70.620	103.450	118.400	118.400	29.000	192.600	235.800	169.800	169.800
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2020 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	341.207	348.209	351.341	377.513	455.730	468.047	477.166	535.727	397.860	472.549	548.349	601.658	681.076	803.223
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2020 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven	328.027	344.390	352.312	384.765	454.536	398.875	474.131	511.950	529.352	356.174	506.654	590.907	685.138	817.794
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 05.10 Saldo afgesloten rekeningen														
Saldo 2019: Overige uitgaven	43.986	43.986												
Mutaties Voorjaarsnota 2020	43.986													
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 05.10 Saldo afgesloten rekeningen	43.986													
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2020 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven														
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2020 Netwerkgebonden kosten en overige uitgaven														

Artikel 6 Bijdragen andere begrotingen van het Rijk

06 Bijdragen andere begrotingen Rijk	Totaal	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
	Totaal mutatie														
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 06.09 Ten laste van begroting lenW	932.239	962.738	1.132.529	1.148.340	1.129.016	993.029	1.138.423	1.131.267	1.119.649	1.127.869	1.142.596	1.241.099	1.247.818	1.257.534	
Kasschuif Deltafonds tiv generale beeld	0	- 94.908	86.528	- 23.230	199.642	141.680	277.607	31.774	116.985	143.675	- - 179.110	-	-	-	- 71.032
LNV : Nutrienten	- 150	- 150									105.452	198.057	326.102		
LNV: programmamanager Informatiehuis Marien	120	120													
Audit instandhoudingskosten	- 425	- 425													
Interne dienstverlening Deltacommissaris	- 274	- 274													
GCA	- 4.900	- 4.900													
Programmaruimte ILT	- 3.182	- 1.511	- 1.011	- 416	- 244										
Opdracht RIVM voor PFAS stoffen	- 230	- 230													
Caribisch Nederland	- 13.903	- 3.750	- 3.975	- 2.400	- 2.114	- 1.664									
Intensivering Ruimtelijke Adaptatie	580	580													
Agentschapsbijdrage KNMI	- 80	- 80													
Cybersecurity inhuur VNAC	- 160	- 160													
Mutaties Voorjaarsnota 2020	-	81.542	- 26.046	197.284	140.016	277.607	31.774	116.985	143.675	- - 179.110	105.452	198.057	326.102	-	- 71.032
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 06.09 Ten laste van begroting lenW	105.688	826.551	1.044.280	1.106.483	1.345.624	1.269.032	1.270.636	1.170.197	1.248.252	1.263.324	1.022.417	963.486	1.043.042	921.716	1.186.502
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2020 Bijdragen andere begrotingen Rijk	932.239	962.738	1.132.529	1.148.340	1.129.016	1.138.423	1.131.267	1.119.649	993.029	1.127.869	1.142.596	1.241.099	1.247.818	1.257.534	
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2020 Bijdragen andere begrotingen Rijk	826.551	1.044.280	1.106.483	1.345.624	1.269.032	1.270.636	1.170.197	1.248.252	1.263.324	1.022.417	963.486	1.043.042	921.716	1.186.502	

Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit

07 Investeren in waterkwaliteit	Totaal mutatie	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 07.01 Real. progr. Kaderrichtlijn water	47.612	81.520	53.873	50.284	53.690	93.662	91.818	86.919							
Kasschuiven Investeren in waterkwaliteit	0	-29.577	10.253	33.328	-4.698	601	-9.907								
Saldo 2019 Investeren in waterkwaliteit	2.840														
Mutaties Voorjaarsnota 2020	-26.737	10.253	33.328	-4.698	601	-9.907									
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 07.01 Real. progr. Kaderrichtlijn water	20.875	91.773	87.201	45.586	54.291	93.662	91.818								
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 07.02 Overige aanlegprojecten Waterkwaliteit	30.424	26.484	49.444	23.393	0										
Kasschuiven Investeren in waterkwaliteit	0	-6.789	-16.438	-36.055	-1.555	52.444	8.393								
Saldo 2019 Investeren in waterkwaliteit	6.220														
Grote wateren	158.000	1.500	9.000	11.500	10.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000
Mutaties Voorjaarsnota 2020	931	-7.438	-24.555	8.445	73.444	29.393	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 07.02 Overige aanlegprojecten Waterkwaliteit	31.355	19.046	24.889	31.838	73.444	29.393	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 07.03 Studiekosten waterkwaliteit	49.476	9.990	9.450	9.100	1.000	1.000	0	2.000	0	0	0	0	0	0	0
Deskstudie nutriënten	50	50													
Kasschuiven Investeren in waterkwaliteit	0	-54.000	10.000	10.000	10.000	24.000									
Saldo 2019 Investeren in waterkwaliteit	32.663														
Nationaal Hydrologisch Instrumentarium: BOA 2020	-200	-200													
LNV : Nutriënten	-150	-150													
Opdracht RIVM voor PFAS stoffen	-230	-230													
Mutaties Voorjaarsnota 2020	-21.867	10.000	10.000	10.000	24.000										
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 07.03 Studiekosten waterkwaliteit	27.609	19.990	19.450	19.100	25.000	0	2.000	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2020 Investeren in waterkwaliteit	127.512	117.994	112.767	82.777	54.690	95.662	91.818	86.919	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2020 Investeren in waterkwaliteit	79.839	130.809	131.540	96.524	152.735	19.486	116.662	112.818	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000
Ontwerpbegroting 2020 artikelonderdeel 07.09 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit	332	508													
Deskstudie nutriënten	50	50													

	Totaal	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
07 Investeren in waterkwaliteit															
	Totaal mutatie	0	451	- 451											
Kasschuiven Investeren in waterveiligheid ontvangsten		0	451	- 451											
Saldo 2019 Investeren in waterkwaliteit	- 116	- 116													
Mutaties Voorjaarsnota 2020		385	- 451												
Stand eerste supplettoire wet 2020 artikelonderdeel 07.09 Ontvangsten investeringen in waterkwaliteit		717	57												
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2020 Investeren in waterkwaliteit		332	508												
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2020 Investeren in waterkwaliteit		717	57												

4.2 Projectoverzichten

In deze bijlage zijn de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze MIRT- tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:

- van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen;
- van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.

Artikel 1 Investeren in Waterveiligheid

Realisatieprogramma

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2020 (Bedragen x € 1 mln.)							
Projectoverzicht tweede Hoogwaterbescher- mingsprogramma (1.01.01/02)	Kasbudget 2020		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project HWBP-2					2024	2024	
Projecten Nationaal							
HWBP-2 Rijksprojecten	8	40	190	188			
HWBP-2 Waterschapsprojecten	124	157	2.434	2.436			
Overige projectkosten (Programmabureau) af rondingen	2	2	46	46			
Programma	134	199	2.670	2.670			
Begroting (DF 1.01.01/02)	134	199					

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2020 (Bedragen x € 1 mln.)							
Projectoverzicht Ruimte voor de Rivier (1.01.03)	Kasbudget 2020		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project RvdR					2019	2019	
Projecten Nationaal							
Projectbudget RvdR af rondingen	10	29	2.257	2.257			
Programma	10	29	2.257	2.257			
Begroting (DF 1.01.03)	10	29					

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2020 (Bedragen x € 1 mln.)							
Projectoverzicht Maaswerken (1.01.04)	Kasbudget 2020		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project Maaswerken							
Projecten Zuid-Nederland							
Grensmaas	2	2	116	116	2017/2024	2017/2024	
Zandmaas	5	13	400	400	2022	2022	
af rondingen	- 1						
Programma	6	15	516	516			
Begroting (DF 1.01.04)	6	15					

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2020 (Bedragen x € 1 mln.)							
Projectoverzicht Realisatieprogr. (1.02.02)	Kasbudget 2020		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Nationaal							
Programma HWBP							
HWBP Rijksprojecten	5	2	629	629			

Projectoverzicht Realisatieprogr. (1.02.02)	Kasbudget 2020		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
HWBP Waterschapsprojecten	239	178	5.466	5.486			1
HWBP Overige projectkosten (programmabureau)	9	5	95	109			
Maatregelen i.r.t. rivierverruiming	2	7	192	192	2020	2020	
Wettelijk BeoordelingsInstrumentarium 2023	5	5	24	24			
Zandhonger Oosterschelde	4	5	10	10			
Projecten Noord-Nederland							
Primaire waterkering Vlieland	0	0	1	2	2018/2019	2018/2019	
Projecten Oost-Nederland							
Kribverlaging Pannerdensch Kanaal	2	2	19	19	2023	2023	
IJsseldelta 2e fase	10	36	95	95			
Monitoring Langsdammen Waal	1	1	5	5			
Projecten Zuidwest-Nederland							
Overige onderzoeken en kleine projecten	1	1	1.169	1.169			
Dijkversterking en herstel steenbekleding afrondingen	23	2	826	820	2021	2021	
		- 1	- 2	- 2			
Programma	301	243	8.529	8.558			
Begroting (DF 1.02.02)	255	243					
Overprogrammering (-)	- 46	0					

ad 1. Ter financiering van de interne kosten HWBP wordt een bedrag van € 2,9 miljoen in 2020 en € 3,5 miljoen structureel overgeheveld naar Interne kosten HWBP welke verantwoord worden op artikel 5 Netwerk gebonden en overige uitgaven.

Planuitwerkingsprogramma

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2020 (Bedragen x € 1 mln.)				
Verkenningen en Planuitwerkingen (1.02.01)	Budget		Openstelling	
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig
Projecten Nationaal				
Reservering Areaalgroei	14	14		
Projecten Noordwest-Nederland				
EPK Planuitw. en verkenningen Waterveiligheid (mn Afsluitdijk)	6	7		
Ambitie Afsluitdijk				
Projecten Zuid-Nederland				
Meerkosten rivierverruiming Rijn en Maas	125	125		
Projecten Oost-Nederland				
IJsseldelta 2e fase	83	83	2022	2022
afronding	- 1	- 1		
Totaal programma planuitwerking en verkenning	227	228		
Begroting DF 1.02.01	227	228		

Artikel 2 Investeren in zoetwatervoorziening

Realisatieprogramma

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2020 (Bedragen x € 1 mln.)							
Projectoverzicht realisatieprogramma (2.02.02)	Kasbudget 2020		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Nationaal							

Projectoverzicht realisatieprogramma (2.02.02)	Kasbudget 2020		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Deltaplan Zoetwater	16	3	74	74	2021	2021	
Projecten Zuidwest-Nederland							
Ecologische maatregelen Markermeer	6	0	10	10	2021/2022	2021/2022	
Besluit Beheer Haringvlietsluizen	1	1	83	76	2018	2018	
Afrondingen	1						
Programma	24	4	167	160			
Begroting (DF 2.02.02)	24	4					

Planuitwerkingsprogramma

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2020 (Bedragen x € 1 mln.)

Verkenningen en planuitw.programma (2.02.01)	Budget		Oplevering/openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
Projecten Nationaal					
EPK Planuitwerking en verkenningen Zoetwatervoorziening		10	12		
Totaal programma planuitwerking en verkenning		10	12		
Begroting DF 2.02.01		10	12		

Artikel 4 Experimenteren cf. art. III Deltawet

Realisatieprogramma

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2020 (Bedragen x € 1 mln.)

Geïntegreerde contractvormen/PPS	Kasbudget 2020		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	Huidig	Vorig	huidig	vorig	Huidig	Vorig	
Projectomschrijving							
Afsluitdijk	20	21	1.595	1.613	2022	2022	1
Totaal programma	20	21	1.595	1.613			
Begroting DF 4.02.01	20	21					

1. Voorafgaand aan het aanbestedingsproces is de plafondprijs vastgesteld. Dit is gebeurd op basis van de raming. Aangezien de raming lager was, is een vrijval van € 18 miljoen ontstaan. Deze vrijval wordt toegevoegd aan de investeringsruimte op artikel 5.03. Het aandeel 2020 in de vrijval bedraagt 1,5 miljoen.

Artikel 7 Investeren in waterkwaliteit

Realisatieprogramma

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2020 (Bedragen x € 1 mln.)

Realisatieprogramma Kaderrichtlijn water (7.01.01)	Kasbudget 2020		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten waterkwaliteit							
Projecten Nationaal							
KRW 1e tranche			30	30			
KRW 2e en 3e tranche afrondingen	21	20	615	615			
Totaal programma	21	20	645	645			
Begroting DF 7.01.01	21	20					

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2020 (Bedragen x € 1 mln.)							
Realisatieprogramma waterkwaliteit (7.02.01)	Kasbudget 2020		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten waterkwaliteit							
Projecten Nationaal							
Verruiming vaargeul Westerschelde	22	0	26	26			
Grote wateren	5	0	170	14	2032	2021	1
Projecten Noordwest-Nederland							
afrondingen		1					
Totaal programma	27	1	196	40			
Begroting DF 7.02.01	27	1					

1. Vanuit artikelonderdeel 5.04 reserveringen wordt de beleidsreservering Grote wateren (€ 158 miljoen) in de periode 2020 tot en met 2029 overgeboekt naar het programma Grote Wateren op artikel 7.02 Overige aanlegprojecten waterkwaliteit. Met de uitvoering van het plan aanpak Grote Wateren worden diverse projecten/maatregelen uitgevoerd die bijdragen aan de verbetering van de ecologische waterkwaliteit en worden eerder verloren en ontbrekende leefgebieden aangelegd. De oplevering hiervan is voorzien in 2032.

Planuitwerkingsprogramma

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2020 (Bedragen x € 1 mln.)					
Verkenningen en planuitw.programma (7.02.02)	Budget		Oplevering/openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
Projectomschrijving					
EPK Planuitwerking en verkenningen Waterkwaliteit	2	2			
Projecten Zuid-Nederland					
Grevelingen	100	100	2025	2023	1
Totaal programma planuitwerking en verkenning	102	102			
Begroting DF 7.02.02	102	102			

1. De planuitwerking van de Grevelingen krijgt naar verwachting begin 2020 een officieel startsein en zal drie jaar duren. Daarop volgt nog 2 jaar realisatie. De oorzaak van de bijgestelde planning is dat eind 2018 een verlengde opdracht is gegeven voor de verkenningsfase. Dit om de kosten voor Natura2000 beter in te kunnen schatten en het project klimaatrobust te ontwerpen. Uit het Plan van Aanpak dat nu aan de voorfase van de planuitwerkingsfase wordt opgesteld blijkt dat de planuitwerking 3 jaar duurt. Specifieke onderzoeken die nodig zijn om eventueel een marktpartij te interesseren voor de bouw en exploitatie van de getijdencentrale is hier de oorzaak van. De realisatiefase duurt vervolgens naar inschatting 2 jaar.